SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:361

av Johnny Svedin (SD)

Nationellt vårdprogram för prostatascreening

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att organiserad prostatacancertestning bör införas fullt ut i hela landet och ligga till grund för en ny bedömning av nationell screening och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Prostatacancer är den vanligaste cancerformen bland svenska män. Sjukdomen drabbar varje år många män och påverkar även deras anhöriga. Tidig upptäckt kan förbättra möjligheterna till behandling, men samtidigt måste risken för onödiga undersökningar och överdiagnostik beaktas.

Socialstyrelsen rekommenderar i dag inte generell screening med enbart PSA-prov. Samtidigt pågår utveckling av mer träffsäkra metoder där PSA kombineras med andra undersökningar innan vävnadsprov blir aktuellt.

I stora delar av landet erbjuds numera organiserad prostatacancertestning. Genom ett strukturerat arbetssätt kan män få information och möjlighet att testa sig samtidigt som vårdens resurser används mer effektivt. Under 2025 omfattades över 80 000 män av sådana erbjudanden. Prostatacancerförbundet kräver allmän nationell screening och vill att OPT införs fullt ut i alla regioner i väntan på ett nationellt beslut. Cancerfonden lyfter i stället fram OPT som ett sätt att göra testningen mer jämlik och samla kunskap inför en framtida bedömning. Det finns alltså tydligt stöd för att utveckla testningen, men inte en gemensam ståndpunkt om att införa allmän screening nu.

Regeringen bör verka för att OPT införs fullt ut i samtliga regioner och följer nationella rekommendationer om information, uppföljning och fortsatt utredning. Resultaten bör tas till vara när Socialstyrelsen bedömer förutsättningarna för ett nationellt screeningprogram. En sådan bedömning behöver väga in aktuell forskning, diagnostikens träffsäkerhet, risken för överdiagnostik och vårdens kapacitet.

Originalmotionens hänvisning till det amerikanska PLCO-försöket som ett framgångsrikt screeningprogram är borttagen. Försöket visade ingen minskning av dödligheten i prostatacancer.

Johnny Svedin (SD)